

продаж свідчить про зменшення чистої вартості реалізації оборотних активів або зменшення корисності необоротних активів.

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БУДІВНИЦТВІ

Тарусіна К.Ю.

Науковий керівник – Карпушенко М.Ю., канд. екон. наук, доцент

Порядок визнання доходів і витрат будівельних підприємств істотно відрізняється від звичайного, звичного всім порядку формування, певного нормами П (С) БО 15 "Доходи" і П (С) БО 16 «Витрати». Згідно п.п.3 і 4 П (С) БО 18 доходи і витрати протягом періоду виконання будівельного контракту визнаються з урахуванням ступеня завершеності робіт на дату балансу. Ступінь завершеності робіт визначається по одному з трьох методів:

1. Вимірювання і оцінка виконаної роботи. Цей метод передбачає проведення оцінки виконаної роботи і визначення ступеня готовності об'єкта фахівцями підприємства. Результат здійснення таких дій зводиться до підписання акту. Слід зазначити, що цей метод досить суб'єктивний, і застосовувати його можна тільки тоді, коли можна достовірно визначити обсяги виконаних робіт (фактично здійснено будівництво блоку, секції, або виконаний будь-якої конкретний етап, вартість якого обумовлена в кошторисі);

2. Співвідношення обсягу заведеної частини робіт та їх загального обсягу за будівельним контрактом у натуральному вираженні. Суть цього методу полягає в тому, що обсяги виконаних робіт в натуральному вираженні зіставляються з обсягами робіт, запланованими в кошторисі. В якості одиниці виконаних робіт можуть виступати кубометри цегельної кладки, штуки, трудові показники: людино-година, маш.-змiна. Метод зручно застосовувати при невеликих обсягах будівництва вузькоспеціалізованими підприємствами, оскільки при будівництві великих будівельних об'єктів застосовувати цей метод досить складно. При використанні даного методу застосовуються такі формули:

$$\begin{aligned} & \text{Ступінь завершеності в натуральному вимірі (м2, м3, шт)} = \\ & \text{Фактично виконаний обсяг робіт} \\ = & \frac{\text{Фактично виконаний обсяг робіт}}{\text{Загальний обсяг робіт за контрактом в натуральному вимірі}}, \end{aligned} \quad (1)$$

Дохід = Загальна вартість робіт за контрактом x Ступінь завершеності робіт, (2)

3. Співвідношення обсягу фактичних витрат з початку виконання будівельного контракту до дати балансу та очікуваної (кошторисної) суми загальних витрат за контрактом.

Цей метод досить простий, оскільки бухгалтер, маючи всі відомості про фактичні витрати, може в будь-який момент розрахувати дохід, віднісши фактичні витрати із загальним обсягом запланованих витрат. Важливою відмінною рисою цього методу є його повне узгодження з методом визначення доходів за довгостроковими контрактами в податковому обліку. Тому ті бухгалтера, які не хочуть здійснювати зайві розрахунки, вибирають саме цей метод.

Але даний метод має і суттєві недоліки в наступних випадках:

- в умовах інфляції;
- при збільшенні термінів будівництва, що тягне за собою подорожчання робіт;
- при незапланованій подорожчанні окремих видів матеріалів, конструкцій.

При використанні даного методу застосовуються такі формули:

$$C = \frac{\text{Фактично здійснені витрати (грн.)}}{\text{Загальна сума витрат за контрактом (грн.)}}, \quad (3)$$

де C - співвідношення фактичних витрат і загальних витрат.

$$\text{Дохід} = \text{Загальна вартість робіт за контрактом} \times C, \quad (4)$$

Цей метод досить простий, але може виникнути ситуація, в якій витрати підприємства за певний період перевищать загальну величину витрат за контрактом, а будівництво ще далеко не закінчено. У такому випадку потрібно коректування доходів.

Оцінка доходу протягом виконання будівельного контракту переглядається у наступних ситуаціях:

- при узгодженні з замовником відхилень або претензій, які змінюють ціну будівельного контракту в періоді після його укладання;
- при зміні узгодженої ціни будівельного контракту з фіксованою ціною за наявності умов, що передбачають її зміни.